

Bohusläns äldsta prästgård

Citat stiftstidningen

I Bro församling finns Bohusläns och kanske stiftets äldsta prästgård. Den byggdes i slutet av 1500- eller början på 1600-talet och utdömdes redan någon gång på 1700-talet. Trots detta har den gamla prästgården emellertid underhållits och under tidernas lopp bebotts av adjunkter och prästgårdsarrendatorer. Planer är nu uppe på att restaurera byggnaden och inreda den till hembygdsmuseum.

Fotoarkiv Bohuslän Museum
UMFA53278 1611
Fotograf Hugo Hallgren

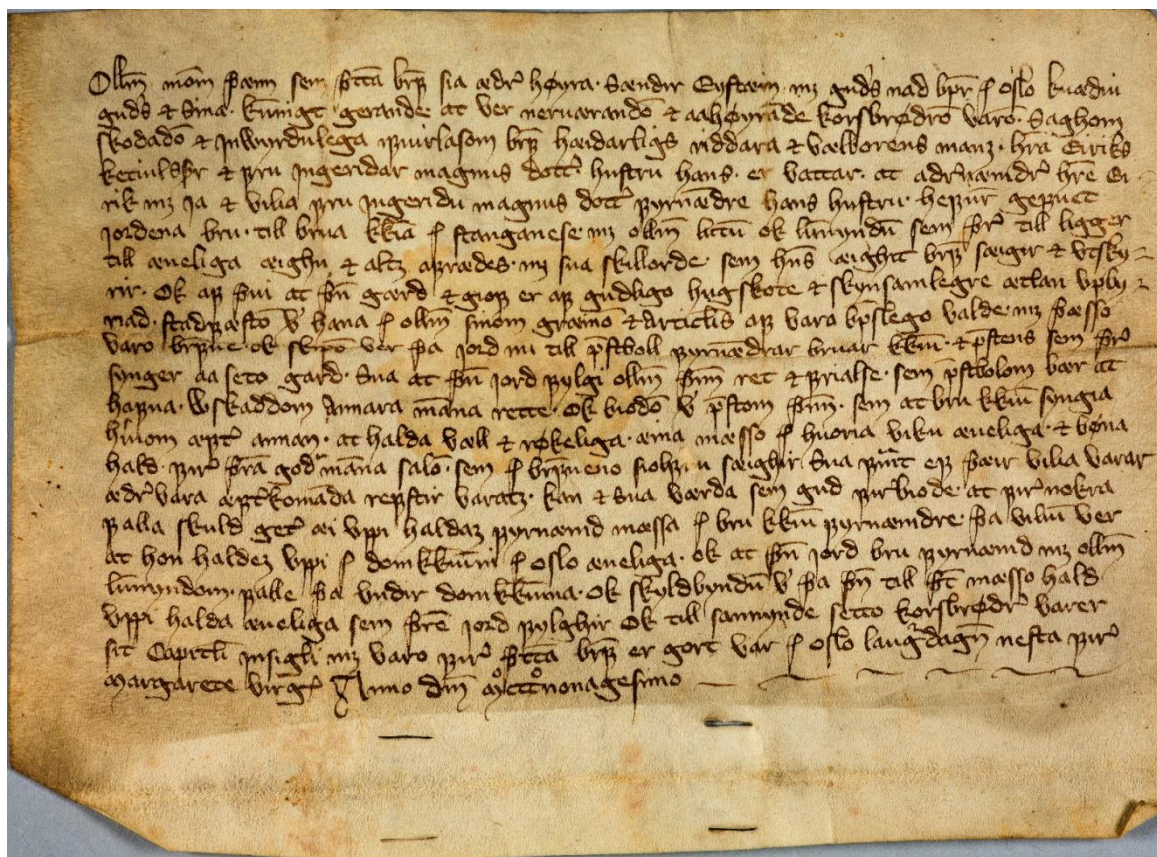
Bro gamla prästgård 1912

Artikel i Bohusläningen eller LP 1930-tal

Av Sven Rydstrand

Våra gamla prästgårdar är i allmänhet gåvor till kyrkorna från stora jorddrottar i en gångens tid. De skänkte större eller mindre jordområden, för att de skulle få "själhjäl", d. v. s. de trodde, att de skulle komma lättare igenom den s.k. skärselden, om de skänkte sin egendom till kyrkan eller prästerna.

I regel finns dock inga som helst handlingar bevarade om dessa gårdar. Naturligtvis har sådana funnits men kanske förstörts genom krig och brand. Bro kyrka i Bohuslän torde sålunda vara den enda i landskapet som har fullkomligt klara papper på sin prästgård. I universitetsbiblioteket i Köpenhamn förvaras nämligen i original ett gåvobrev, som tillkännager, att en herre vid namn Erik Kettilsson Puke och hans hustru, fru Ingrid Magnusdotter, den 16 juli 1390 till evärdelig tid skänkte jorden 3 markabol Bru till prästgård åt Brua kirkia på Stangenes. Denna handling är också intagen och avtryckt i verket "Norriges Gamle Love" tillika med fundatet, som har utfärdats av biskop Eystein i Oslo.

Detta fundat för Bro prästgård lyder på följande sätt, översatt till nu användbart språk:

”Alle man, som detta brev se eller höra få, sänder Eystein, med Guds nåde biskop i Oslo, Guds och sin hälsning, vari intygas i närvaro av korsbröderna, som sågo och skådade inför liggande brev från hederlige riddare och välborne man, herr Erik Kettilsson och hans hustru fru Ingrid Magnusdotter, att förenämnde riddare med ja och vilja från sin hustru Ingrid haver givit jorden Bru till Brua kirkia i Stangenesse med allt vad därtill hör (med allom lutom og lyngningdom) till evärdelig ägo med de bestämmelser hans eget brev närmare tillkännager.

Och som den gärd och given är av gudeliga tankar och iver framkallad, stadfästa vi uti allo hans vilja med detta vårt brev, att denna jord som prästbol skall tillhöra Brua kirkia och prästen, som där är sjungandes, som sätesgård, så att denna gården följer alla dem rätt till frälse, som prästbol här haver, utan intrång av annan. Och befalla vi de präster, som uti Brua kirkia sjunga, var efter annan, att väl och oruckeligen sin mässa hålla varje vecka till evärdelig tid med bön för givarna av gården.

Skulle så vara, att Gud förbjuder, att dessa mässor få hållas i Brua kirkia. då förordna vi, att mässorna hållas uppe i domkyrkan i Oslo för evärdeliga och att då den jorden i Bru tillfaller domkyrkan, och att där hållas de mässor och böner för donatorerna, som annars skulle ha hållits i Bru. Och till bevis härpå sätter alla korsbröderna var sitt sigill under detta brev, som gjort var i Oslo laugursdagen näst före Margareta virginis dag anno Domini MCCC nonagesimo (=1390 den 16 juli).”

Erik Kettilsson Puke var på sin tid en av Nordens mäktigaste män. Han var riksmarsk och riksråd och konung Magnus-Erikssons trognaste anhängare. Han ägde också betydande jordegendomar både i Sverige och i Norge. Hans hustru, Ingrid, var syster till Magnus Stoltekarl, som var Norges riksråd bl. a 1388. Såväl Erik Kettilsson som hans fru dog omkring år 1395. De ligger båda begravda i Vadstena klosterkyrka.